

Kesit Akademi Dergisi

The Journal of Kesit Academy

ISSN: 2149 - 9225

Yıl: 3, Sayı: 11, Aralık 2017, s. 499-535

Arş. Gör. Şengül AKGÜL

Atatürk Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü , sengul.akgul@atauni.edu.tr

HZ. MUHAMMED'İN HAYATI ÖĞRETİM PROGRAMININ AMAÇLARININ VE İÇERİĞİNİN ALAN UZMANI GÖRÜŞLERİNE DAYALI OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ

Özet

Bu araştırmanın amacı; Hz. Muhammed'in Hayatı dersi öğretim programının amaçlarının ve içeriğinin alan uzmanı görüşlerine dayalı olarak incelenmesidir. Araştırmaya Atatürk Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Marmara Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültelerinde görev yapan 60 alan uzmanı katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak alan uzmanlarının Hz. Muhammed'in Hayatı öğretim programının genel amaçlarına, kazanımlarına ve içeriğine yönelik katılım düzeylerinin tespit etmek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen anket formu kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerin istatistiksel analizlerinde SPSS 20.0 for Windows programı kullanılmıştır. Araştırma kapsamında, problem ve alt problemler, amaç, önem ve araştırma konusu kısaca tanıtılmıştır. Hz. Muhammed'in Hayatı öğretim programı, bu programın uygulanmasında temel alınan ilkeler, programın genel ve özel amaçları ve bu dersin içeriği tanıtılmıştır. Araştırmada izlenen model, evren-örneklem ve veri toplama araçları hakkında bilgi verilmiştir. Araştırma verilerinden elde edilen bulgular açıklanmış ve yorumlanmıştır. Araştırmanın sonucunda araştırmadan elde edilen sonuçlara, teklif ve geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yeni eğitim sistemi, din eğitimi, alan uzmanı, Hz. Muhammed'in hayatı öğretim programı

**EVALUATION OF THE OBJECTIVES AND CONTENT OF
MUHAMMAD'S LIFE CURRICULUM DEPENDING ON THE
DOMAIN EXPERTS' VIEWS**

Abstract

The aim of this study is to investigate the domain experts' views on the objectives and content of the curriculum which is about Muhammad's Life lesson that takes place in the new education system. 60 domain experts, who work in the Faculty of Theology of Ataturk University, Ankara University, Marmara University and Istanbul University, took part in the study. In the study a questionnaire that was developed by the researcher and a questionnaire form in which several variants took part were used as data collection tools in order to determine domain experts' participation levels to the general objectives, educational attainments and content of the Muhammad's Life curriculum. In the statistical analysis of the datum gathered in the study the program called SPSS 20.0 for Windows was used. Within the context of the study, problems and sub-problems, objectives, significance and the research subject were tried to be introduced within the frame of a conceptual infrastructure. The Muhammad's Life curriculum, the principles selected as baselines in the application of this curriculum, the general and particular objectives of the curriculum and the content of this lesson are introduced. Information about the model followed in the research, population-sample and data collection tools, application and about the processes of data analysis were given. The findings obtained from the research data were explained and commented. In consequence of the study, the results obtained from the research, suggestions and proposals that were brought forward were given place.

Keywords: The new education system, religious education, domain experts, Muhammad's Life curriculum

1. Giriş

Eğitim sistemleri ve yapıları, sistemin geri bildirimleriyle dinamik biçimde değişim içindedir. Olağan akış içinde gerçekleşen değişimlerden ülkeler bazen eğitim sistemlerinde köklü değişikliklere gidebilirler. Ülkemizde gerçekleşen, ortaöğretimi bir anlamda zorunlu hale getiren "4+4+4" sistemi bu tür keskin değişim dönemlerinden biridir. Bu yeni değişimle eğitim öğretim sistemine ilköğretim ve ortaöğretim müfredatına yeni dersler eklenmiştir. Bu derslerden biri olan "Hz. Muhammed'in Hayatı Dersi" dinin doğru anlaşılması ve öğrencilere örnek bir yaşam sunması açısından büyük bir öneme sahiptir. Bu doğrultuda eğitim öğretim sistemi içerisinde daha yeni olan "Hz. Muhammed'in Hayatı" dersinin öğretim programının amaçlarının ve içeriğinin alan uzmanı görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi ve alan uzmanlarının görüşlerine göre ilgili dersin öğretim programına yönelik eksikliklerinin neler olduğunun ve bu hususlarda neler yapılabileceğinin tespit edilmesi son derece önemlidir.

Bu doğrultuda bu araştırmanın temel problemi; "Alan Uzmanlarının Hz. Muhammed'in Hayatı Öğretim Programının genel amaçlarına, kazanımlarına ve içeriğine katılım düzeyleri nasıldır?" şeklinde belirlenmiştir.

2. Alt problemler

Araştırmanın temel problemine bağlı olarak araştırmanın alt problemler ise şunlardır:

- Hz. Muhammed'in Hayatı Öğretim Programının genel amaçlarına, alan uzmanlarının katılım düzeyleri üzerinde etkili olan faktörler nelerdir?
- Hz. Muhammed'in Hayatı Öğretim Programının kazanımlarına, alan uzmanlarının katılım düzeyleri üzerinde etkili olan faktörler nelerdir?
- Hz. Muhammed'in Hayatı Öğretim Programının içeriğine, alan uzmanlarının katılım düzeyleri üzerinde etkili olan faktörler nelerdir?
- Hz. Muhammed' in Hayatı Öğretim Programının genel amaçlarına ilişkin alan uzmanı görüşleri nelerdir? Bu hususta alan uzmanlarının teklif ve önerileri nelerdir?
- Hz. Muhammed' in Hayatı Öğretim Programının kazanımlarına ilişkin alan uzmanı görüşleri nelerdir? Bu hususta alan uzmanlarının teklif ve önerileri nelerdir?
- Hz. Muhammed' in Hayatı Öğretim Programının içeriğine ilişkin alan uzmanlarının görüşleri nelerdir? Bu hususta alan uzmanlarının teklif ve önerileri nelerdir?

- Hz. Muhammed' in Hayatı Öğretim Programının genel amaçlarının, kazanımlarının ve içeriğinin geliştirilmesine yönelik alan uzmanlarının istek ve önerileri nelerdir?

3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; alan uzmanlarının, Hz. Muhammed'in hayatı öğretim programının genel amaçlarına, kazanımlarına ve içeriğine yönelik genel katılım düzeyini tespit etmektir. Yine araştırmada Hz. Muhammed'in hayatı dersi öğretim programının amaç ve içerik öğelerinde karşılaşılan yetersizlikleri ve problemleri alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda belirlemek, uzman görüşlerinin hangi faktörlere göre farklılaştığını tespit etmek ve alan uzmanlarının programa yönelik önerilerini, isteklerini ve beklentilerini değerlendirmek amaçlanmaktadır.

4. Araştırmanın Önemi

2012 yılında yasallaşan 12 yıllık zorunlu eğitim yasası doğrultusunda ders müfredatlarına yeni seçmeli dersler eklenmiştir. Bu derslerden biri olan Hz. Muhammed'in Hayatı dersi, öğrencilerin hem dini gelişimlerini hem de ahlaki anlayışlarını yakından etkilediğinden önemlidir. Ayrıca ilgili ders, dinin doğru anlaşılması ve öğrencilere örnek bir yaşam sunması açısından da büyük bir öneme sahiptir. Altaş tarafından gerçekleştirilen " İlköğretim Öğrencilerinin Din Öğretimi Sürecinde İlgi Duydukları Konular" adlı araştırmanın sonucuna bakıldığında da öğrencilerin en fazla ilgi duydukları, beğendikleri ve sevdikleri konuların sıralanmasında da Hz. Peygamber'in hayatı ve öğretileri ile ilgili konuların ilk sırada yer aldığı görülmüştür (Altaş, 2008: 106). Bu durum öğrencilerin, Hz. Muhammed'in Hayatına yönelik bir ilgiye sahip olduğunu göstermekte konuyla ilgili derslerin önemini ortaya koymaktadır. Bu çerçeveden bakıldığında Hz. Muhammed'in Hayatı dersinin öğrenciler açısından büyük bir öneme sahip olduğu da anlaşılmaktadır. Bu doğrultuda ilgili dersin öğretim programının yapısının iyi bilinmesi ve programının eksikliklerinin alan uzmanları tarafından tespit edilip giderilmesi söz konusu dersin amaçlarına ulaşmasında son derece etkili olacaktır.

Öğretim programlarının geliştirilmesinde alan uzmanlarının katkıları son derece önemlidir. Alan uzmanlarının yer aldığı "program çalışma grubu" program geliştirme her aşamasında görev almaktadır. Bu doğrultuda öğretim programının hazırlanmasında, uygulanmasında ve değerlendirilmesinde alan uzmanlarının görüşlerinin tespit edilmesinin, programın daha işlevsel ve verimli olması için hangi düzenlemeler yapılması gerekliliğinin belirlenmesi alana katkı sağlayacaktır. Ayrıca literatüre bakıldığında da ilgili dersle doğrudan alakalı çalışmaların az olması hasebiyle bu araştırmanın din eğitimi alanına bir zenginlik katacağı ve bu alanda yapılacak olan araştırmalara öncülük edeceği düşünülmektedir.

5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma; Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi ve İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Hadis ve İslam Tarihi Anabilim dallarında görev yapmakta olan 60 alan uzmanı ile sınırlandırılmıştır. Ayrıca araştırma; veri toplama aracı olan anketten elde edilen verilerin istatistiksel analiz sonuçları ve alan uzmanlarının görüşleri ile sınırlandırılmıştır.

6. Araştırmanın Varsayımları

Araştırmaya katılan katılımcıların cevaplarında samimi ve dürüst davrandıkları varsayılmıştır. Ayrıca alan uzmanlarının "Hz. Muhammed'in Hayatı" öğretim programının genel amaçlarına, kazanımlarına ve içeriğine yönelik katılım düzeylerini tespit etmek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen ve çeşitli değişkenlerin yer aldığı anket formunun araştırmacının ölçmek istediği özellikleri ölçtüğü varsayılmıştır.

7. Hz. Muhammed'in Hayatı Öğretim Programı

Seçmeli din dersleri 11.04.2012 tarihinde yasalaşan 12 yıllık zorunlu eğitim yasa-sı doğrultusunda öğretim programlarına dâhil edilmiştir. Bu derslerden biri olan Orta- okul 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda okutulmaya başlanan Hz. Muhammed'in Hayatı Dersi Öğ- retim Programı Talim Terbiye Kurulu'nun 29.08.2012 tarihli kararı ile değiştirilip son- rasında 2012-2013 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanmıştır.

Programın giriş kısmında ilgili dersin gerekliliğine ve içeriğinin oluşturulmasına dair temellendirmelere yer verilmiştir. İlgili öğretim programını tanıma hususunda bu noktalara kısaca değinmenin faydalı olacağı kanısındayız. Bu programda alemlere rahmet olarak gönderilen Hz. Muhammed'in insanlığa yol göstericiliğinin iyi şekilde kavranması için O'nun doğru şekilde tanınması ve insanlığa tanıtılması sonrasında da bütün bir hayat için örnek alınmasının son derece mühim bir husus olduğu vurgulan- mıştır. Yani O'nu doğru tanımak ve tanıtmak örnek almakla birlikte doğru bir din an- layışının oluşmasında da gereklidir. Hz. Muhammed, insanlığa herkesin istifade edebi- leceği yalın ve yaşanabilir örnek bir yaşam modeli sunmaktadır. Çünkü O, Kur'an'ın esaslarını bizzat yaparak ve yaşayarak açıklayıp öğretmiştir. Bu yönüyle de abartılara, hurafelere vb. yanlış anlaşılmalara açık kapı bırakmamış; insanlığa açık, anlamlı, yalın, güvenilir ve uygulanabilir güzel bir örnek olmuştur (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2012).

Konuların işlenmesi sürecinde, ayet ve hadislerden azami ölçüde yararlanılması gerektiği belirtilmiştir. Derse her yıl Hz. Peygamberin hayatını kronolojik bir şekilde anlatan (Hz. Muhammed'in Hayat Hikâyesini Hatırlayalım) birinci ünite ile başlanaca-

ğı sonrasında ise O'nun hayatının ahlaki ve sosyal boyutlarını tematik bir yaklaşımla ele alan beş ünite ile devam edileceği görülmektedir. Bu programın hazırlanması ve geliştirilmesi sürecinde Kur'an'ı Kerim, siyer, hadis ve tarih kaynakları temel alınmıştır. Ayrıca ilgili öğretim programında Hz. Muhammed'in Hayatının tematik olarak anlatımı öne çıkarılmıştır (MEB, 2012).

Tablo 1.

Hz. Muhammed'in Hayatı Öğretim Programının Genel Amaçları

Hz. Muhammed'in Hayatı dersi programıyla öğrencilerin;

1.Hz. Muhammed'in Hayatını ana temalarıyla tanımaları amaçlanmaktadır.

2.İslam dininin doğru anlaşılmasında Hz. Muhammed'e olan ihtiyacı fark etmeleri amaçlanmaktadır.

3.Hz. Muhammed'in İslam'ı yaşamada örnek olduğunu kavramaları amaçlanmaktadır.

4.Hz. Muhammed'in hayatını bütüncül bir yaklaşımla öğrenmeleri amaçlanmaktadır.

Tablo 2.

Hz. Muhammed'in Hayatı Öğretim Programının Uygulanmasında Temel Alınan İlkeler

1. Ünite ve kazanımlar, " Hz. Muhammed'in Hayatı Dersi" Öğretim programı genel amaçlarına ulaşmayı sağlayacak şekilde, farklı öğrenme alanlarına ayrılarak belirlenmiştir.

2. Her bir ünite için kullanılacak süre ve ünitelerin işleniş sırası programda belirlenmiştir. Bununla birlikte zümre öğretmenlerince öğrenci seviyesi ve çevre şartlarına uygun planlama yapılabilir.
3. Öğrenme-öğretme etkinliklerinde kazanımları edinmeye uygun görsel, işitsel ve basılı materyallerden yararlanılır.
4. Öğrenme-öğretme etkinliklerinde öğrenci merkezli öğrenme ve öğretme yöntem, teknik ve stratejileri kullanılır.
5. Tüm öğrenme-öğretme süreçlerinde konuların öğrencilere sevdirilerek öğretilmesi esastır.
6. Ünite ve konuları ayet ve hadisler temel alınarak işlenmelidir.
7. Öğrencilerin konuyu kavramaları esas alınacak ve öğrenciler, konularda geçen ayet ve hadisleri ezberlemeye zorlanmayacaktır.
8. Üniteler ele alınırken konular günlük hayatla ilişkilendirilecektir.
9. Tüm sınıflarda yer alan "Hz. Muhammed'in Hayat Hikâyesini Hatırlayalım" adlı ünite, öğrencilerin gelişim düzeyleri ve sınıfları dikkate alınarak ele alınacaktır .

Hz. Muhammed'in Hayatı Öğretim Programında yer alan her bir sınıftaki altı ünitenin kazanımları (özel amaçları) incelendiğinde programın 126 kazanımdan (5. Sınıfta 35, 6. Sınıfta 33, 7. Sınıfta, 31 ve 8.sınıfta 27) oluştuğu görülmektedir. Kazanım türleri öğrenme alanları açısından ele alındığında bilişsel alanı içeren hedef davranışların duyuşsal alanı içeren hedef davranışlardan fazla, psikomotor alanı içeren hedef davranışların ise çok az olduğu görülmektedir (Bahçekapılı, 2013: 55).

Tablo 3.

V. Sınıf Ünitelerinin Özel Amaçları

5.SINIF	Ünite 1	Kazanımlar
	Hz. Muhammed'in hayat hikayesini hatırlayalım	Bu ünitenin sonunda öğrenciler Hz. Muhammed'in:
		1. Doğduğu çevreyi tanır
		2. Doğumu, çocukluğu ve gençliği hakkında bilgi sahibi olur
		3. Peygamber oluşu ve Mekke dönemini genel hatlarıyla hatırlar
		4. Medine dönemi ve vefatını genel hatlarıyla hatırlar

5.SINIF	Ünite 2	Kazanımlar
	Temizlik	Bu ünitenin sonunda öğrenciler Hz. Muhammed'in: 1.Ağız ve diş sağlığına verdiği önemi kavrar 2.Ağız ve diş temizliğiyle ilgili uygulamaları kavrar 3.Beden temizliğine verdiği önemi kavrar 4.Kılık kıyafet temizliğine, düzenine ve uyumuna gösterdiği özeni kavrar 5.Çevre bilincini kazandırma konusundaki çabalarını kavrar 6.Çevre temizliği ile ilgili emir ve tavsiyelerini açıklar 7.Temizliği, inancın bir değeri olarak gördüğünü kavrar 8.Temizliği, ibadetlerin şartları arasında saydığını kavrar
5.SINIF	Ünite 3	Kazanımlar
	Hz. Muhammed'in Ahlakı	Bu ünitenin sonunda öğrenciler Hz. Muhammed'in: 1. Ahlak anlayışını kavrar 2.Ahlakla ilgili sözlerinden örnekler verir 3.Peygamber olmadan önce hayatında da güzel ahlak ilkelerine göre yaşadığını fark eder 4.Kişilik özelliklerini kavrar 5.Niyet ve davranış bütünlüğüne verdiği önemi fark eder
5.SINIF	Ünite 4	Kazanımlar
	Hz. Muhammed ve Çocuk	Bu ünitenin sonunda öğrenciler Hz. Muhammed'in: 1.Örnek yaşantısından yola çıkarak çocuklara davranışı konusunda çıkarımlarda bulunur. 2.Çocuk sevgisini örneklerle açıklar 3.Çocuklara verdiği değeri anlatan örnekler verir 4.Çocuklar arasında ayırım yapmadığını kavrar

Tablo 4.

VI. Sınıf Ünitelerinin Özel Amaçları

6.SINIF	Ünite 1	Kazanımlar
	Hz. Muhammed'in hayat hikayesini hatırlayalım	Bu ünitenin sonunda öğrenciler Hz. Muhammed'in:
		1. Doğduğu çevreyi tanır
		2. Doğumu, çocukluğu ve gençliği hakkında bilgi sahibi olur
		3. Peygamber oluşu ve Mekke dönemini genel hatlarıyla hatırlar
		4. Medine dönemi ve vefatını genel hatlarıyla hatırlar
6.SINIF	Ünite 2	Kazanımlar
	Beslenme	Bu ünitenin sonunda öğrenciler Hz. Muhammed'in:
		1. Yemek öncesi ve sonrasında el ve ağız temizliğine gösterdiği özeni fark eder
		2. Nimetlere şükreden bir kul olduğunu kavrar
		3. Besmele çekmeyi ve hamd etmeyi şükürün ifadesi olarak yaptığını kavrar
		4. Beslenmede ölçülü davrandığını kavrar
		5. Yiyecekleri ve içecekleri israf etmediğini anlar
		6. Ölçülü beslenme ile sağlık arasında kurduğu ilişkiyi kavrar
		7. Beslenme konusunda hijyene verdiği önemi kavrar
		8. Yeme içme adabı hakkındaki söz ve davranışlarını bilir
		9. İkranda bulunmaya teşvik ettiğini fark eder

6.SINIF	Ünite 3	Kazanımlar
	Hz. Muhammed'in İnanıcı	Bu ünitenin sonunda öğrenciler Hz. Muhammed'in: 1.Allah'a karşı duyduğu sevgiyi fark eder 2.Her şart ve durumda Allah'a olan bağlılığını kavrar 3.Sorunlar karşısında Allah'a dayanıp güvenen bir kişi olduğunu fark eder 4.Sıkıntılarla karşılaştığında sabır gösterdiğini fark eder 5.Bütün iş ve düşüncesinde sürekli olarak Allah'ı andığını kavrar
6.SINIF	Ünite 4	Kazanımlar
	Hz. Muhammed ve Çevre	Bu ünitenin sonunda öğrenciler Hz. Muhammed'in: 1.Evrendeki denge ve güzelliği anlatan sözlerinden örnekler verir 2.Çevredeki canlı cansız varlıklara bakışını kavrar 3.Çevrenin korunması ile ilgili tutumuna örnek verir 4.Doğada yer alan canlı varlıkları sevme ve koruma konusundaki çabalarından örnekler verir 5.Ekolojik dengeyi koruma konusundaki çabalarından örnekler verir
6.SINIF	Ünite 5	Kazanımlar
	Ailede Sevgi ve Saygı	Bu ünitenin sonunda öğrenciler Hz. Muhammed'in: 1.Bir baba olarak çocuklarına karşı tutumunu örneklerle açıklar

		2.Çocukların anne- babalarına karşı sorumluluklarını örneklerle açıklar
		3.Kardeşlerle ilişkileri ve ailede kardeşler arasında olması gereken iletişimi anlatan sözleri açıklar
		4.Ailede sevgi ve saygıya verdiği önemi fark eder
		5.Küçüklere sevgiyi, büyüklere saygıyı anlatan sözlerinden örnekler verir
6.SINIF	Ünite 6	Kazanımlar
	İletişim Dili	Bu ünitenin sonunda öğrenciler Hz. Muhammed'in:
		1.Konuşmadaki adabını fark eder
		2.İnsanlarla konuşurken, samimi, nazik, sempatik, seviyeli ve zaman zaman espirili davrandığını öğrenir
		3.İnsanların ferdi farklılıklarını ve seviyelerini dikkate alarak konuştuğunu kavrar
		4.Hitabet gücünü/ yeteneğini fark eder
		5.Kişilik ilişkilerinde empatik tutuma sahip olduğunu fark eder

Tablo 5.

VII. Sınıf Ünitelerinin Özel Amaçları

7.SINIF	Ünite 1	Kazanımlar
	Hz. Muhammed'in hayat hikayesini hatırlayalım	Bu ünitenin sonunda öğrenciler Hz. Muhammed'in:
		1. Doğduğu çevreyi tanır
		2.Doğumu, çocukluğu ve gençliği hakkında bilgi sahibi olur
		3.Peygamber oluşu ve Mekke dönemini genel hatlarıyla hatırlar

7.SINIF	Ünite 2	Kazanımlar
	Giyim Kuşam	4. Medine dönemi ve vefatını genel hatlarıyla hatırlar
		1. Temiz kıyafetler giydiğini öğrenir
		2. Temiz ve güzel giyinmeye teşvik ettiğini öğrenir
		3. Kıyafet seçiminde ihtiyaçlarına uygun tercihler yaptığını kavrar
		4. Gösterişli ve gereğinden fazla kıyafet kullanmadığını kavrar
		5. Kişisel bakıma dikkat ettiğini kavrar
		6. Düzenli ve uyumlu giyindiğini fark eder
7.SINIF	Ünite 3	Kazanımlar
	Hz. Muhammed'in İbadetleri	Bu ünitenin sonunda öğrenciler Hz. Muhammed'in:
		1. Öncelikle bir kul olarak davrandığını kavrar
		2. İbadet anlayışının özelliklerini kavrar
		3. Farz ibadetlerini ve bunlara verdiği önemi kavrar
		4. Yaptığı nafile ibadetleri ve onlara verdiği önemi kavrar
		5. İbadetlere devam konusundaki hassasiyetini kavrar
7.SINIF	Ünite 4	Kazanımlar
	Komşuluk	Bu ünitenin sonunda öğrenciler Hz. Muhammed'in:
		1. Komşuluğa verdiği önemi kavrar
		2. Komşularıyla kurduğu güzel iletişime örnekler

		verir
		3.Komşularının sevinç ve üzüntülerini paylaştığını, her an onların yanında olduğunu kavrar
		4.Komşularının haklarını gözetmedeki özenini örneklerle açıklar
		5.Komşu haklarını gözetmede yakından uzağa doğru bir sıralama yaptığını fark eder
		6.Komşulukta inanç ayırımı yapmadığını kavrar
		7.Komşularıyla arasındaki bağı geliştirmede hediyeleşmeye verdiği önemi fark eder
7.SINIF	Ünite 5	Kazanımlar
	Akrabalarla İletişim	Bu ünitenin sonunda öğrenciler Hz. Muhammed'in:
		1. Akrabalığa ve akrabaya verdiği önemi kavrar
		2.Sevinçlerini paylaşan, üzüntülerinde yalnız bırakmayan örnek bir akraba olduğunu kavrar
		3.Akrabayı koruyup gözetmenin bir görev olduğunu anlatan söz ve davranışlardan örnekler verir
		4.Söz ve davranışlardan örneklerle akrabalar arasındaki yardımlaşmaya verdiği önemi kavrar
7.SINIF	Ünite 6	Kazanımlar
	Sosyal İletişim	Bu ünitenin sonunda öğrenciler Hz. Muhammed'in:
		1.İnsanların özel hayatları ve sınırları konusundaki hassasiyetini fark eder
		2.Davranışlarında tutarlı olduğunu fark eder
		3.Başkalarının haklarına saygı konusundaki hassasiyetini ve bu konuda ortaya koyduğu çabaları fark eder
		4.Karşılıksız iyilik yapan ve karşılıksız iyilik

yapmayı yaygınlaştırmaya çalışan bir insan olduğunu fark eder
5.Mütevazı olmaya verdiği büyük değeri söz ve davranışlarından örneklerle açıklar

Tablo 6.

VIII. Sınıf Ünitelerinin Özel Amaçları

8.SINIF	Ünite 1	Kazanımlar
	Hz. Muhammed'in hayat hikayesini hatırlayalım	Bu ünitenin sonunda öğrenciler Hz. Muhammed'in: 1. Doğduğu çevreyi tanır 2.Doğumu, çocukluğu ve gençliği hakkında bilgi sahibi olur 3.Peygamber oluşu ve Mekke dönemini genel hatlarıyla hatırlar 4.Medine dönemi ve vefatını genel hatlarıyla hatırlar
8.SINIF	Ünite 2	Kazanımlar
	Eğlence ve Spor	Bu ünitenin sonunda öğrenciler Hz. Muhammed'in: 1.Spora teşvik ettiğini ve çeşitli spor dallarında yarışmalar yaptırdığını bilir 2.Hayatında oyun ve sporun yer aldığını kavrar 3.Gündelik yaşamında zaman zaman şakalar yaptığını öğrenir 4.Şaka yaparken dikkat ettiği hususları kavrar 5.Müzikle ilgili belirlediği ölçüleri kavrar 6.Eğlence anlayışını ve bu konuda ortaya koyduğu ölçüleri kavrar

8.SINIF	Ünite 3	Kazanımlar
	Hz. Muhammed'in Duaları	Bu ünitenin sonunda öğrenciler Hz. Muhammed'in: 1. Duaya verdiği önemi kavrar 2.Allah'ın duaları kabul edeceğine dair vurgusunu algılar 3.Dua adabını fark eder 4.Günlük dualarını ve özel zamanlarda yaptığı duaları açıklar
8.SINIF	Ünite 4	Kazanımlar
	İnsan Hakları ve Adalet	Bu ünitenin sonunda öğrenciler Hz. Muhammed'in: 1.Bütün insanlara insan oldukları için değer verdiğini kavrar 2.İnsanlar arasında ayırım yapmadığını kavrar 3.Adalete verdiği önemi fark eder 4.Adil yargı konusunda gösterdiği özeni örneklerle açıklar 5.Her türlü haksızlıktan kaçındığını kavrar
8.SINIF	Ünite 5	Kazanımlar
	Anne ve Babanın Görevleri	Bu ünitenin sonunda öğrenciler Hz. Muhammed'in: 1.İyi bir evlat yetiştirmeye verdiği önemi ve bu konudaki tavsiyelerini kavrar 2.Anne babaya verdiği önemi kavrar 3.Çocuklara duyduğu sevgiyi fark eder 4.Anne babanın çocuklarına örnek olması gerektiğini anlatan sözlerini ifade eder

8.SINIF	Ünite 6	Kazanımlar
	İnsanı İlişkileri Güçlendirme	Bu ünitenin sonunda öğrenciler Hz. Muhammed'in: 1.İşbirliği ve dayanışmaya verdiği önemi kavrar 2.İnsani ilişkilerini güvene dayalı olarak yürüttüğünü fark eder 3.İnsani ilişkilerde doğru ve dürüst olmaya verdiği önemi kavrar 4.İnsani ilişkilerin güçlendirilmesinde sevgi ve saygıya verdiği önemi fark eder

Hz. Muhammed'in Hayatı Dersi Öğretim Programının içeriğinde öğrenme alanları, üniteler, konu başlıkları ve her konuyla alakalı kazanımlara ve açıklamalara yer verildiği görülmektedir. Ders içeriği altı öğrenme alanı ve 24 üniteden oluşturulmuştur.

Tablo 7.

V. Sınıf, VI. Sınıf, VII. Sınıf ve VIII. Sınıf Öğrenme Alanları ve Ünite Başlıkları

5.Sınıf	Öğrenme Alanları	Ünite Başlıkları
1.Ünite	Hz. Muhammed'in Hayat Hikayesi	Hz. Muhammed'in Hayat Hikayesini Hatırlayalım
2.Ünite	Günlük Hayatta Hz. Muhammed	Temizlik
3.Ünite	En Güzel Örnek	Hz. Muhammed'in Ahlakı
4.Ünite	Sosyal Hayatta Hz. Muhammed	Hz. Muhammed ve Çocuk
5.Ünite	Hz. Muhammed ve Aile	Çocuğun Görevleri
6.Ünite	Hz. Muhammed ve Top-	Herkesin Dostu ve Kardeşi Hz.

e	lumsal İletişim	Muhammed
6.Sını	Öğrenme Alanları	Ünite Başlıkları
f		
1.Ünit	Hz. Muhammed'in Hayat Hikayesi	Hz. Muhammed'in Hayat Hikayesini Hatırlayalım
e		
2.Ünit	Günlük Hayatta Hz. Muhammed	Beslenme
e		
3.Ünit	En Güzel Örnek	Hz. Muhammed'in İnancı
e		
4.Ünit	Sosyal Hayatta Hz. Muhammed	Hz. Muhammed ve Çevre
e		
5.Ünit	Hz. Muhammed ve Aile	Ailede Sevgi ve Saygı
e		
6.Ünit	Hz. Muhammed ve Toplumsal İletişim	İletişim Dili
e		
7.Sını	Öğrenme Alanları	Ünite Başlıkları
f		
1.Ünit	Hz. Muhammed'in Hayat Hikayesi	Hz. Muhammed'in Hayat Hikayesini Hatırlayalım
e		
2.Ünit	Günlük Hayatta Hz. Muhammed	Giyim Kuşam
e		
3.Ünit	En Güzel Örnek	Hz. Muhammed'in İbadetleri
e		
4.Ünit	Sosyal Hayatta Hz. Muhammed	Komşuluk
e		
5.Ünit	Hz. Muhammed ve Aile	Akrabalarla İletişim
e		
6.Ünit	Hz. Muhammed ve Toplumsal İletişim	Sosyal İletişim
e		

8.Sını f	Öğrenme Alanları	Ünite Başlıkları
1.Ünit e	Hz. Muhammed'in Hayat Hikayesi	Hz. Muhammed'in Hayat Hikayesini Hatırlayalım
2.Ünit e	Günlük Hayatta Hz. Muhammed	Eğlence ve Spor
3.Ünit e	En Güzel Örnek	Hz. Muhammed'in Duaları
4.Ünit e	Sosyal Hayatta Hz. Muhammed	İnsan Hakları ve Adalet
5.Ünit e	Hz. Muhammed ve Aile	Anne Babanın Görevleri
6.Ünit e	Hz. Muhammed ve Toplumsal İletişim	İnsani İlişkileri Güçlendirme

8. Yöntem

Araştırmanın amacına ulaşabilmesi için karma yöntem tercih edilmiştir. Karma yöntem, bir problemin çözümü için nitel ve nicel araştırma yaklaşımlarının, yöntem ve tekniklerinin birleştirilerek, problemin çözümünde çok daha etkili öneriler ortaya koymayı sağlayan araştırma yöntemidir (Gökçek, Babacan, Kangal, Çakır ve Kül, 2013). Bu tarz araştırmalarda (mixed method researchs) hem nicel hem de nitel veriler tek bir çalışma içinde toplanmakta ve analiz edildikten sonra sunulmaktadır. Böylece hem nitel hem de nicel verilerin karışımı; sentez, çeşitleme ve bütünleştirme stratejileri yoluyla çok daha geniş ve zengin bir hale getirilmektedir. Böylece özellikle sosyal olguların karmaşıklığı, farklı yöntemlerin bir araya getirilip incelenmesi ve tartışılmasıyla giderilmektedir. Bu da olgunun en iyi biçimde anlaşılmasına büyük katkı sağlamaktadır (Duban ve Yelken, 2010).

Araştırmanın nicel boyutunda betimsel araştırma (survey modelinden), nitel boyutunda da yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. Bu teknik sabit seçenekli cevaplama ve ilgili alanda derinlemesine gidebilme imkanını sağlamaktadır. Bu tekniğin, analizlerin kolaylığı, görüşülene kendini ifade etme imkanı ve eksik kalan yerlerde derinlemesine bilgi sağlama gibi avantajları bulunmaktadır (Büyüköztürk,

Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2014: 152). Ayrıca araştırmada veri toplama işlemlerinde ise likert tipi ölçek kullanılmıştır.

Araştırmanın evrenini, 2015-2016 öğretim yılı itibariyle Türkiye'deki tüm ilahiyat fakültelerinde görev yapmakta olan İslam Tarihi ve Hadis ana bilim dalları öğretim elemanları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubunu da öğretim elemanlarının yoğunluğu ve ulaşılabilirliği göz önüne alınarak, tesadüfi örneklem yoluyla seçilen Atatürk Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi ve Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültelerinde görev yapmakta olan 60 İslam Tarihi-Hadis öğretim elemanı oluşturmaktadır.

9. Veri Toplama Araçlarının Geliştirilmesi

Araştırmamızda karma yöntemin nicel kısmında, alan uzmanlarının "Hz. Muhammed'in Hayatı" öğretim programının genel amaçlarına, kazanımlarına ve içeriğine yönelik katılım düzeylerini tespit etmek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen ve çeşitli değişkenlerin yer aldığı anket formu kullanılmıştır. Araştırmamızın nitel kısmında ise alan uzmanlarının "Hz. Muhammed'in Hayatı" öğretim programının genel amaçlarına, kazanımlarına ve içeriğine yönelik görüşlerini tespit etmek, programın geliştirilmesine yönelik teklif ve önerilerini belirlemek amacıyla çeşitli değişkenlerin, kişisel bilgilerin ve soruların yer aldığı yarı yapılandırılmış görüşme formundan yararlanılmıştır.

Nitel olarak da araştırmaya katılan uzmanların teklif ve önerileri kodlama sistemi yapılarak değerlendirilmiştir.

10. Bulgular ve yorumlar

Tablo 8.

Alan Uzmanlarının, Hz. Muhammed'in Hayatı Öğretim Programının Genel Amaçlarına, Kazanımları ve İçeriğine Katılım Düzeylerinde Esas Alınan Puan Aralıkları

1.00 - 1.79	1.80 - 2.59	2.60 - 3.39	3.40 - 4.19	4.20 - 5.00
Hiç	Az	Orta	Oldukça	Tam

Alan uzmanlarının, Hz. Muhammed'in Hayatı Öğretim Programının genel amaçlarına, kazanımlarına ve ünite içeriklerine katılım düzeyleri ile ilgili veriler genel olarak değerlendirildiğinde, söz konusu unsurlara katılım düzeylerinin 2.60 ile 5.00 puan aralığında yani "orta, oldukça ve tam" seviyesinde olduğu söylenebilir.

10.1. Alt Problemlere Ait Bulgular ve Yorumlar

Tablo 9.

Alan Uzmanlarının Hz. Muhammed'in Hayatı Öğretim Programının İçeriğine Katılım Düzeylerinin Akademik Unvanlarına Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Anova Sonuçları

	Unvan	N	X	SS	SD	F	Fark	p
1	Arş. Gör.	15	88,80	12,87				
2	Yrd. Doç. Dr.	14	70,35	22,34	3	2,761	1-2	,050
3	Doçent	12	83,33	21,00				
4	Profesör	19	76,89	16,77				
	Toplam	60	79,63	19,09				

(1. Araş. Gör.-2. Yrd.Doç. Dr. ifade etmektedir)

Uygulanan varyans analizi sonucuna göre, alan uzmanlarının Hz. Muhammed'in Hayatı Öğretim Programının içeriğine katılım düzeyi ile akademik unvanları arasında anlamlı bir fark vardır [$F(3-60)=2,761$, $p<.05$]. Bulgular, alan uzmanlarının Hz. Muhammed'in Hayatı Öğretim Programının içeriğine katılım düzeyi ortalama puanlarının; akademik unvana göre farklılaştığını göstermektedir. Bu bulgu, bizi, alan uzmanlarının akademik unvanlarının, onların Hz. Muhammed'in Hayatı Öğretim Programının içeriğine katılım düzeylerini etkileyen bir faktör olduğu yargısına götürebilir.

Tukey Testi sonuçları, alan uzmanlarının Hz. Muhammed'in Hayatı Öğretim Programının içeriğine katılım düzeyleri ile akademik unvanları arasındaki anlamlı farklılaşmanın, araştırma görevlileri ile yardımcı doçent olanlar arasında gerçekleştiğini göstermektedir. Elde edilen bulguya göre; araştırma görevlilerinin Hz. Muhammed'in Hayatı Öğretim Programının içeriğine katılım düzeyleri, yardımcı doçent olanlarından daha yüksektir.

Alan uzmanlarının Hz. Muhammed'in Hayatı Öğretim Programının içeriğine katılım düzeyleri ile akademik unvanları arasındaki anlamlı farklılaşmanın, araştırma görevlileri ile yardımcı doçent olanlar arasında gerçekleşmesinin nedeni; araştırma görevlilerinin programa dair bilgilerinin daha genel olması olabilir yani yardımcı doçentlerin programa yönelik daha ayrıntılı bilgiye sahip olmaları daha eleştirel bakabilmelerinde etkili olabilir. Ayrıca araştırma görevlilerinin akademik süreçte başlangıç aşamasında oldukları düşünüldüğünde programa bakış açılarının daha genel olabileceği hasebiyle uygulanan anketi eleştirel bakış açısı gözetmeden doldurmuş olma ihtimalleri de göz önünde bulundurulabilir. Bu hususların, araştırma görevlilerinin Hz.

Muhammed'in Hayatı Öğretim Programının içeriğine katılım düzeylerinin yardımcı doçent olanlarıkinden daha yüksek çıkmasında etkili olduğu söylenebilir.

Tablo 10.

Alan Uzmanlarının Hz. Muhammed'in Hayatı Öğretim Programının İçeriğine Katılım Düzeylerinin Görev Yapılan Üniversiteye Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Anova Sonuçları

Üniversite	N	X	SS	SD	F	Fark	p
1 Atatürk Üniv.	11	95,36	17,73				
2 Ankara Üniv.	18	77,50	14,58				
3 İstanbul Üniv.	10	78,00	19,36	3	3,624	1-4	,018
4 Marmara Üniv.	21	74,00	19,84				
Toplam	60	79,63	19,09				

(1. Atatürk Üniversitesi- 4. Marmara üniversitesi)

Tablo 10'a göre; içeriğe ait sorulara cevap veren Atatürk Üniversitesinde görev yapan alan uzmanlarının içeriğe katılım toplam puan ortalamaları 95,36, Ankara Üniversitesinde görev yapan alan uzmanlarının içeriğe katılım toplam puan ortalamaları 77,50, İstanbul Üniversitesinde görev yapan alan uzmanlarının içeriğe katılım toplam puan ortalamaları 78 ve Marmara Üniversitesinde görev yapan alan uzmanlarının içeriğe katılım toplam puan ortalamaları ise 74'tür.

Uygulanan varyans analizi sonucuna göre, alan uzmanlarının Hz. Muhammed'in Hayatı Öğretim Programının içeriğine katılım düzeyleri ile görev yaptıkları üniversite arasında anlamlı bir fark vardır [$F(3-60)=3,624$, $p<.05$]. Bulgular, alan uzmanlarının Hz. Muhammed'in Hayatı Öğretim Programının içeriğine katılım düzeyi ortalama puanlarının; görev yapılan üniversiteye göre farklılaştığını göstermektedir. Bu bulgu, bizi, alan uzmanlarının görev yaptıkları üniversitenin, onların Hz. Muhammed'in Hayatı Öğretim Programının içeriğine katılım düzeylerini etkileyen bir faktör olduğu yargısına götürebilir.

Tukey Testi sonuçları, alan uzmanlarının Hz. Muhammed'in Hayatı Öğretim Programının içeriğine katılım düzeyleri ile görev yaptıkları üniversite arasındaki anlamlı farklılaşmanın, Atatürk Üniversitesinde görev yapanlar ile Marmara Üniversitesinde görev yapanlar arasında gerçekleştiğini göstermektedir. Elde edilen bulguya göre; Atatürk Üniversitesinde görev yapanların Hz. Muhammed'in Hayatı Öğretim Programının içeriğine katılım düzeyleri, Marmara Üniversitesinde görev yapanlarıkinden daha yüksektir.

10.2. Nitel Verilere Ait Bulgular ve Yorumlar

Tablo 11.

Genel Amaçlara İlişkin Uzman Görüşleri

İslam dininin doğru anlaşılmasında Hz. Muhammed'e olan ihtiyacı fark etmeleri amaçlanmaktadır (genel amaç 2)

"Hz. Muhammed'e olan ihtiyacı" ifadesi yerine

1. Hz. Muhammed'in söz ve uygulamalarına olan ihtiyacı,
2. Hz. Muhammed'in örneğine olan ihtiyacı,
3. Hz. Muhammed'in rehberliğine olan ihtiyacı," şeklinde değiştirilmeli.

Hz. Muhammed'in İslam'ı yaşamada örnek olduğunu kavramaları amaçlanmaktadır (genel amaç 3)

1. Peygamber'in örneğinden ne kastedildiği netleştirilmeli ve seviyeye uygunluk esas alınarak örnekler verilmeli.

Öğrencilerin Hz. Muhammed'in hayatını bütüncül bir yaklaşımla öğrenmeleri amaçlanmaktadır (genel amaç 4)

1. Konuların programa çok dağınık yerleştirilmesi öğrencinin bütünü görmesini engellediği, pratikle uygulamanın uyuşmadığı ifade edildi.
2. Mevcut genel amaçların hem niteliğinin hem de niceliğinin artırılmasına ilişkin, "Hz. Muhammed'in hayatının Kur'an eksenli olarak anlatılması ve anlaşılması doğrultusunda sağlıklı bir Peygamber tasavvuru oluşturmaları amaçlanmaktadır" şeklinde yeni bir genel amaç programa eklenmeli.

Tablo 12.

5. Sınıf Kazanımlarına İlişkin Uzman Görüşleri

Üni- te	Kazanım	Uzman Görüşleri
1	Doğumu, çocukluğu ve gençliği hakkında bilgi sahibi olur (kazanım 2).	1. Öncelikle Peygamberimizin atalarını ve Arapların soyunu tanır, şeklinde değiştirilmeli.
2	Çevre bilincini kazandırma konusundaki çabalarını kavrar (kazanım 5).	1. Çevre temizliğine verdiği önemi kavrar, şeklinde değiştirilmeli.
2	Temizliği, inancın bir değeri	1. Kazanımdaki "değeri" ifadesi "gereği" ifade-

	olarak gördüğünü kavrar (kazanım 7).	siyle değiştirilmeli.
3	Ahlak anlayışını kavrar (kazanım 1)	1. "Ahlak anlayışı" ifadesi "ahlaki davranışlarını" ifadesiyle değiştirilmeli.
5	Anne babaya iyilik yapmaya verdiği önemi, emir ve tavsiyelerinden örneklerle açıklar (kazanım 4).	1. Kazanıma "akrabalar" ifadesi eklenmeli, çünkü çocuğa aile denince işin içine akrabaların da girdiği kavratılmalı yani çocuğa çekirdek aile modeli değil asıl olan geniş aile modeli kavratılmalı.
6	İnsanlar arasında ayırım yapmadığını kavrar (kazanım 2).	1. Peygamber efendimiz "benim dostum müminlerdir" demiştir. Bu hususta Müslümanlara ayırım yaptığı öğrencilere anlatılmalı ve bu doğrultuda da söz konusu kazanım "İnsanlığı kucaklayıcılığı ve Müslümanların dostu olduğunu bilir" şeklinde ifade edilmeli.
6	Arkadaş ve dost seçerken nelere dikkat ettiğini kavrar (kazanım 4).	1. Kazanımın ünite başlığıyla (Herkesin dostu ve kardeşi Hz. Muhammed) çeliştiği ifade edildi.
6	Engellilere karşı ayrımcılık yapmadığını kavrar (kazanım 7)	Kazanımın (özele indirgenmiş bir kazanım olduğu ayrıca "ayrımcılık" ifadesinin kazanımdan çıkarılması gerektiği, onun yerine alternatif olabilecek pozitif bir ifadenin getirilmesini daha uygun bulundu. Öneriler ise şunlardır. 1. Engellileri topluma kazandırma çabalarını kavrar. 2. Engellilere karşı özenli davrandığını kavrar. 3. Engellilere karşı duyarlı olduğunu, davrandığını kavrar. 4. Engellilere karşı gösterdiği özeni kavrar.

Tablo 13.

6. Sınıf Kazanımlarına İlişkin Uzman Görüşleri

Ünite	Kazanım	Uzman Görüşleri
2	Beslenmede ölçülü davrandığını kavrar (kazanım 4).	1. "Beslenmede" ifadesinin yerine "yeme-içmede" ifadesi kullanılmalı (yeme ve içmede ölçülü olması gerektiğini)

		kavrar).
2	Beslenmede ölçülü davrandığını kavrar, beslenme konusunda hijyene verdiği önemi kavrar (kazanım 4,7).	1. Beslenme ve hijyen kavramlarının tarihsel değişim ve gelişiminin bu kazanımda kullanılan haliyle Efendimiz zamanındaki halinin fonksiyonel olarak uyuşmadığı belirtildi.
2	Ölçülü beslenmeyle sağlık arasında kurduğu ilişkiyi kavrar, beslenme konusunda hijyene verdiği önemi kavrar (kazanım 6,7).	1. Hz. Peygamberi bir doktor gibi algılamaya sevk edecek teknik bir hususun kazanım olarak sunulması uygun görülmedi.
4	Çevredeki canlı cansız varlıklara bakışını kavrar (kazanım 2)	1. Kazanımda geçen "bakışını kavrar" ifadesi netleştirilmeli "bakışındaki birliği kavrar" şeklinde değiştirilmeli (Çevredeki canlı cansız varlıklara bakışındaki birliği kavrar).
4	Çevrenin korunması ile ilgili tutumuna örnek verir. (kazanım 3).	1. Kazanımında geçen "örnek" kelimesinin çoğul haliyle kullanılmasının ifadeyi daha da güzelleştireceğini düşündü (çevrenin korunması ile ilgili tutumuna örnekler verir).
4	Ekolojik dengeyi koruma konusundaki çabalarından örnekler verir (kazanım 5).	1. Kazanımın Hz. Peygamber'i günümüze uydurma gibi bir algı sezdirmediği belirtildi. 2. Kazanımın şu şekilde ifade edilmesini daha uygun bulundu, "Ekolojik dengeyi sağlamada öğrenciye bilinçlilik kazandırır ya da ekolojik dengeyi sağlama hususunda öğrenciye bilinçlilik ruhu verir".
5	Ailede sevgi ve saygıya verdiği önemi fark eder. Küçüklere sevgiyi, büyüklere saygıyı anlatan sözlerinden örnekler verir (kazanım 4,5).	1. Söz konusu kazanımlar 1. ve 2.kazanım olarak ilk sıralarda yer almalı.
6	Hitabet gücünü/yeteneğini fark eder (kazanım 4).	1. Kazanım "Güzel konuşmaya son derece önem verdiğini fark eder" şeklinde değiştirilmeli.
6	Söz konusu kazanımlara yeni	1. "Hz. Muhammed'in insanlara genel

kazanımlar eklenmeli	olarak davranışı" hususunda bir kazanımın eklenmeli ve bu ilk kazanım olmalı. 2. "İletişim ve beden diliyle alakalı" bir kazanımın eklenmeli.
----------------------	--

Tablo 14.

7. Sınıf Kazanımlarına İlişkin Uzman Görüşleri

Ünite	Kazanımlar	Uzman Görüşleri
2	Temiz ve güzel giyinmeye teşvik ettiğini öğrenir (kazanım 2).	1. Kazanımda yer alan "güzel" ifadesi "sade" ifadesiyle değiştirilmeli.
2	Gösterişli ve gereğinden fazla kıyafet kullanmadığını kavrar (kazanım 4).	1. Kazanım tamamıyla programdan çıkarılmalı onun yerine yeni bir kazanım getirilmeli, "Müslümanların kendilerine ve inançlarına uygun kıyafetleri seçmeleri gerektiğini kavrar".
2	Düzenli ve uyumlu giyindiğini fark eder (kazanım 6)	1. Kazanımda uyum denilen şey moda ile karıştırılabilir. 2. Ayrıca söz konusu kazanımın Efendimizin hayatıyla bağdaşmadığını, bu hususta Peygamberimizin, iki kıyafetinizden birini veriniz dediğine dikkat çekilmeli.
3	Söz konusu kazanımlara yeni bir kazanım eklenmeli	1. Ünitenin kazanımlarına, hayatla ibadeti özleştirecek bir kazanımın eklenmeli.
4	Komşulukta inanç ayırımı yapmadığını kavrar (kazanım 6)	1. "inanç ayırımı" ifadesinin bu yaştaki çocuklara öğretilmemeli ve programdan bu kazanımın çıkarılmalı. 2. Bu yaştaki çocuklara bu tarz olumsuz ifadeler aşılammalı ayrıca çocuk zamanla zaten inanç ayırımının ne demek olduğunu

farkına varacaktır.

6	Söz konusu kazanımlara yeni bir kazanım eklenmeli	1. Ünitesinin kazanımlarına "sıla-i rahime önem verir" veya "akrabalık bağlarını koparmaz" şeklinde bir kazanımın eklenmeli.
---	---	--

Tablo 15.

8. Sınıf Kazanımlarına İlişkin Uzman Görüşleri

Ünite	Kazanımlar	Uzman Görüşleri
2	Hayatında oyun ve sporun yer aldığını kavrar (kazanım 2).	1. İfadenin doğruluğunun tartışılabilir olduğuna dikkat çekilmeli.
2	Müzikle ilgili belirlediği ölçüleri kavrar (kazanım 5).	1. Kazanımın gerekli olmadığı ve söz konusu kazanımın programdan çıkarılması talep edildi.
3	Allah'ın duaları kabul edeceğine dair vurgusunu algılar (kazanım 2).	1. Kazanımda "kabul edeceği" ifadesi yerine "değer verdiğine" dair bir ifade kullanılmalı.
3	Söz konusu kazanımlara yeni bir kazanım eklenmeli	1. Üniteye yer alan kazanımlara "duanın ibadetin özü olduğuna dair " bir kazanımın eklenmeli. 2. Ayrıca duaların yanında bedduaların da var olduğunu ve bunların nedenleri de açıklanmalı. 3. Ayrıca kazanımlara "hiç bir şeyi ve hiç kimseyi aracı koymadan her şeyi Allah'tan dileme ile alakalı" bir kazanım eklenmeli.
4	Adaletle verdiği önemi fark eder (kazanım 3)	1. Kazanım "Temel insan hakları konusunda bir ayırım yapmadığını fark eder " şeklinde değiştirilmeli.
4	Adil yargı konusunda gösterdiği özeni örneklerle açıklar (kazanım 4)	1. "Adil yargı" ifadesi kazanımdan çıkarılmalı onun yerine adalet vb. bir ifadenin kullanılmalı.
	Söz konusu kazanımlara yeni	1. Ünitenin kazanımlarına "İnancın ve

4	bir kazanım eklenmeli	ibadetin en temel kaynağının Hak kavramı olduğunu bilir" diye bir kazanımın eklenmeli.
5	Anne babaya verdiği önemi kavrar (kazanım 2).	1. Ünite başlığıyla (Anne ve Babanın Görevleri) uyumlu bulunmadı.
5	Anne babanın çocuklarına örnek olması gerektiğini anlatan sözlerini ifade eder (kazanım 4)	1. Kazanımın programdan çıkarılmalı.
6	Söz konusu kazanımlara yeni bir kazanım eklenmeli	1. Ünitenin kazanımlarının sonuna, birlikte proje üretip sonuçlandırmanın önemine vurgu yapan yeni bir kazanımın eklenmeli.

Tablo 16.

5. Sınıf Ünitelerine İlişkin Alan Uzmanı Görüşleri

1. Ünite Hiz. Muhammed'in Hayat Hikâyesini Hatırlayalım

1. Hiz. Muhammed'in Hayat Hikâyesi anlatılırken söz konusu ünite, Peygamberlik öncesi dönem ve Peygamberlik sonrası dönem olarak hazırlanmalı.
2. Ünite daha ayrıntılı şekilde işlenmeli ve işleniş süresi artırılmalı.
3. Ünite işlenirken her sınıf kendi seviyesine uygun görsellerle mutlaka desteklenmeli.
4. Hiz. Muhammed'in Hayat Hikâyesi denilmemeli, Onlarca "Hikâye" kelimesi kaldırılmalı, Hiz. Muhammed'in Hayatı olmalı.

2. Ünite Temizlik

1. Ünite son ünite olmalı.
2. Ünite diğer ünitelerin içine serpiştirilmeli ve bazılarına göre de bu ünite tamamı ile kaldırılmalı.
3. Ünitenin ismi değiştirilip dersle ilişkilendirilmeli. Bu haliyle ünite başlığının sade kaldığı belirtildi.
4. Ünite başlığı "Temizlik ve Sağlık" şeklinde değiştirilmeli.
5. Temizlikten önce Peygamber merkezli değerler verilmeli.
6. İkinci ünite inanç ve iman olmalı.

3. Ünite Hiz. Muhammed'in Ahlak

1. Genele göre bu ünite 2. ünite olmalı. Önce "ahlak" verilmeli.

2. Ünite adı "Hz. Muhammed'in Kur'an Ekseni Ahlakı" olarak değiştirilmeli.
3. Ünite işlenirken bol bol Hz. Muhammed'in yaşantısından örnekler vurgulanmalı ve bu düşünce etrafında kazanımlar yeniden düzenlenmeli.

4. Ünite Hz. Muhammed ve Çocuk

1. Genele göre bu ünite 3. Ünite olmalı.
2. Ünite adı çok indirgemeci bulundu.
3. Hz. Muhammed'in kendi çocuklarına ve torunlarına yer verilmeli.

5. Ünite Çocuğun Görevleri

1. Genele göre bu ünite 4. Ünite olmalı.
2. Ünitenin adı değiştirilmeli: "Çocuk Hakları, Çocuğun Sorumlulukları, Çocuğun Ailesine Karşı Sorumlulukları, Hz. Muhammed'in eşleri ve Çocukları vb."
3. Bir önceki ünitenin (Hz. Muhammed ve Çocuk) bu ünitenin tekrarı gibi olduğu düşünüldü.
4. Öğrenme alanıyla ünite içeriği uyumlu bulunmadı.
5. Ünite başlığında yer alan "görevleri" ifadesi pedagojik olmadığı, zorlayıcı ve baskıcı bir yaklaşım olduğu belirtildi. Onun yerine "sorumlulukları" ifadesinin kullanımı tercih edilmeli.

6. Ünite Herkesin Dostu ve Kardeşi Hz. Muhammed)

1. Uzmanların geneline göre bu ünitenin 5. Ünite olması tercih edildi.
2. Uzmanlarca, ünite başlığı değiştirilmeli, ünite başlığında yer alan "kardeşi" ifadesi çıkarılmalı çünkü Hz. Muhammed'in herkesin kardeşi olmadığı belirtildi.
3. Uzmanlarca, "herkesin" diyerek genelleme yapıldığı belirtildi, iyinin de kötünün de dostu mu? diye sorular sorularak bu hususa dikkat çekildi ve sonrasında da söz konusu ifadenin ünite başlığından çıkarılması talep edildi.
4. Uzmanlarca, ünite başlığı tamamıyla değiştirilmeli. Teklifleri de "Doğruların ve Muhtaçların Dayanağı Hz. Muhammed", "Hz. Peygamber'in Sosyal Yaşamı", "Merhametli ve Adil Bir Kişi Olarak Hz. Muhammed, İslam'a Davet Metodu" şeklinde oldu.

Tablo 17.

6. Sınıf Ünitelerine İlişkin Alan Uzmanı Görüşleri

2. Ünite Beslenme

1. Genele göre bu ünite son ünite olmalı.

2. Ünite başlığı değiştirilmeli.
3. Beslenme ifadesi besi kelimesini hatırlatmakta ve İslam'ın yeme-içmeye dair felsefesini yansıtmamaktadır. Bunun yerine yeme-içme ifadesi kullanılmalı.
4. Ünitenin ismi "Yeme İçme Adabı, Beslenme ve Sağlık, Beslenme ve İsraftan Kaçınma" olarak değiştirilmeli.
5. Ünite işlenirken beslenme ve helal kazanç ilişkisi üzerinde durulmalı.
6. Ünite diğer ünitelerin içine serpiştirilerek işlenmeli.

3. Ünite Hz. Muhammed'in İnanıcı)

1. Uzmanlarca, genellikle bu üniteye katılımın sağlanmadığı söylenebilir.
2. Uzmanlarca, bu ünite 2. ünite olmalı.
3. Uzmanlarca, ünite başlığı değiştirilmeli.
4. Uzmanlarca, ünite adı "Hz. Muhammed'in Kur'an Eksenli İnanıcı, Hz. Muhammed'in Tevhit İnanıcı, Hz. Muhammed'in Allah İnanıcı, Hz. Muhammed'in İnanıcındaki Samimiyet ya da Hz. Muhammed'in İslam İnanıcı" olarak değiştirilmeli.

4. Ünite Hz. Muhammed ve Çevre

1. Uzmanlarca, bu ünite son ünite olmalı.
2. Uzmanlarca, 5. Sınıftaki temizlik ünitesinde bu konu işlenebilir ayrıca bu üniteye gerek olmadığı belirtildi.

5. Ünite Ailede Sevgi ve Saygı

1. Bu ünite Hz. Muhammed ve Çevre ünitesinden önce olmalıdır.
2. Bu ünite konu Hz. Muhammed'in Ahlakı ünitesinde olmalı.

6. Ünite İletişim Dili

1. Uzmanlarca, bu ünitenin adı değiştirilmeli. Bu doğrultuda gelen teklifler ise şunlardır: "İnsanlarla İletişim, Hz. Muhammed'in Çevresindekiler ile İlişkisi, Hz. Peygamberin İletişim Dili, Hz. Muhammed'in İnsanlarla İlişkisi, İfade Güzelliği, Güzeli Geçinmek.

Tablo 18.

7.Sınıf Ünitelerine İlişkin Alan Uzmanı Görüşleri

2. Ünite Giyim Kuşam

1. Genellikle bu üniteye katılımın sağlanmadığı söylenebilir.
-

2. Bu ünite diğer ünitelerin içine serpiştirilebilir.
3. Bu ünite işlenirken kazanç ve kıyafet uyumu ilişkisine değinilmeli ve kıyafetlerin İslamiliğine dikkat çekilmeli.
4. Bu ünite son ünite olmalı. Böyle bir üniteye gerek duyulmadığı belirtildi.
5. Ünite adı daha kapsayıcı olmak şartıyla yeniden düzenlenmeli.

3. Ünite Hz. Muhammed'in İbadetleri

1. Bu ünite 2. ünite olmalı.
2. Ünite başlığının, en güzel örnek öğrenme alanıyla uyuşmadığını belirtti.

4. Ünite Komşuluk

1. Komşuluk, Komşuluk İlişkileri ve Akrabalarla İletişim ünitelerini birleştirilmeli

5. Ünite Akrabalarla İletişim

1. Ünite başlığındaki "iletişim" ifadesinin çıkarılması onun yerine "ilişkiler" ifadesi getirilmeli "Akrabalarla İlişkiler".

6. Ünite Sosyal İletişim

1. Ünite başlığı daha sıcak bir kavram kullanılarak değiştirilmeli.

Tablo 19.

8.Sınıf Ünitelerine İlişkin Alan Uzmanı Görüşleri

2. Ünite Eğlence ve Spor)

1. Bu ünite son ünite olmalı.
2. Ünite başlığı değiştirilmeli.
3. Ünite başlığı "Sosyal Hayatta Eğlence ve Spor, Hz. Peygamber ve Zaman Kullanımı ya da Hayata Bakış vb." şeklinde olmalı.

3.Ünite Hz. Muhammed'in Duaları

1. Bu ünite 2. ünite olmalı.
2. Ünite başlığı en güzel örnek öğrenme alanıyla uyumlu bulunmadı.

4. Ünite İnsan Hakları ve Adalet

1. Ünitenin ismi "Kul Hakkı ve Adalet", "Hz. Muhammed ve Değerler" olarak değiştirilmeli.
2. Uzmanlarca, bu üniteye gerek olmadığı bu ünitenin Hz. Muhammed'in Ahlakı ünitesinde işlenmesinin yeterli olacağı belirtildi

3. Bu ünite her sınıfa uygun olarak her sınıfta okutulmalı.

5. Anne Babanın Görevleri)

1. Uzmanlarca, ünitenin adı "Aile Bireylerinin Görevleri, Ebeveyn Çocuk İlişkisi, Anne Babanın Ailedeki Rolü, Anne Babanın Ailedeki Sorumlulukları, Anne-Baba Hakkı, Aile İçi Sorumluluklar" olarak değiştirilmeli.
2. Uzmanlarca, ünite başlığında yer alan "görevleri" ifadesinin pedagojik olmadığı, zorlayıcı ve baskıcı bir yaklaşım olduğu belirtildi. Onun yerine "sorumlulukları" ifadesinin daha uygun olacağı ifade edildi.

6. İnsani İlişkileri Güçlendirme)

1. Uzmanlarca, ünite başlığı değiştirilmeli. Öneriler ise şöyledir: Beşeri Münasebetler, Sosyal Münasebetler, Karşılıklı Hak ve Vazifeler vb.
2. Uzmanlarca, toplumda birlik, beraberlik ve kardeşlik vurgusunu öne çıkaran yeni bir ünite ismi oluşturulmalı.

Tablo 20.

Alan Uzmanlarının, Hz. Muhammed'in Hayatı Öğretim Programına İlişkin Genel Görüşleri

Dersin Adı

1. Hz. Muhammed'in Hayatı olarak okutulan dersin ismi "SİYER" olarak değiştirilmeli.

Peygamber Yaklaşımı

1. Hz. Muhammed ifadesi yerine öğrencilere daha sıcak gelebilecek, Peygamberimiz, Peygamber Efendimiz, Efendimiz vb. gibi ifadelerin kullanılmasının daha doğru olacağı belirtildi. Gerekçe olarak ise Türkiye'de yaşadığımızı ve öğrencilere bu yaşlarda dinler tarihi ya da mezhepler tarihi dersi vermediğimizi ifade ettiler.

Yöntem

1. Hz. Muhammed'in Hayatı öğretim programı, kuru bilgiden ziyade öğrencinin Hz. Muhammed'e gönülden bağlanacağı şekilde yeniden düzenlenmeli (farklı alanlardaki uzmanlar bir araya gelerek üzerinde zaman harcayarak gerek duyulan düzenlemeler yapılmalı).
2. Temizlik, beslenme, giyim-kuşam, eğlence ve spor ünitelerine ilişkin Peygamber'in kendi dönemiyle ilgili bilgilere sahip olduğu, bunların başka bir alanda öğretilebileceği kanaatine varıldı. Söz konusu ünitelerin dinde bir çatışma halinde olmadığı anlatılması yeterli görüldü. Onlara göre bu üniteler yerine siyer dersi daha ayrıntılı işlenmeli.

3. Programda, Kur'an'a ve sahih bilgilere dayalı bir Peygamber tasavvuru verilmeli. Uydurma ve asılsız yaygın olan rivayetlere asla yer verilmemeli. Abartılı ve sıradanlaştıran bir dil ve üsluptan sakınılmalı. Zamanımızın çocuklarının dünyasına, algısına hitap edilmeli, anlayamayacağı yanlış değerlendireceği bilgiler verilmemeli. Günümüzde karşılığı olan, eyleme dönüştürecek, olumlu yönlendirmede işlevsel olan gerçekçi kesitler verilmeli. Hazırlanan kitaplar mutlaka birkaç farklı akademisyenin değerlendirilmesinden geçirilmeli (hadisçi, siyerçi, tefsirci vb.). kitaplardaki anlatımdan resimlemeye kadar anakronizme düşülmemeli. Daha faydalı olacağından bilgilendirici olmaktan ziyade yönlendirici bir üslup ve anlatım tercih edilmeli.
4. Programda Hz. Muhammed sanki dinin kurucusu gibi gösteriliyor oysaki O'nun bir elçi bir vekil olduğu öğrenciye aktarılmalı, öncelikle Allah inancı kazandırılıp sonrasında Peygamber tanıtılmalı.
5. Hz. Muhammed ile alakalı söylenen en küçük bir sözün bile öğrencinin kafasında bırakacağı izlenimin çok önemli olduğundan özellikle giyim kuşam ünitesinde Hz. Peygamber eşittir şekil olarak sunulmamalı, Arap örf ve kültürü din diye anlatılmamalı, giyim kuşamda evrenselliğin olmadığı ve o dönemde Arap kültürüne göre giyinildiği öğrencilere izah edilmeli.
6. Her sınıfın ilk ünitesinin aynı olmasının çok sık tekrara düşülmesine neden olduğu ifade edildi. Ayrıca onlarca, din kültürü dersiyle çok çakışmalar oluyor, parça parça anlatılması doğru bulunmuyor, teorikle pratiğin uygun olmadığını söylüyorlar, onlara göre bu ders bütüncül bir bakış açısıyla adeta bir film gibi bir dizi gibi anlatılmalı.
7. Uzmanlarca, düzenli programlar dahilinde grup olarak öğrencilerin kutsal topraklara gönderilip görsel olarak da Hz. Muhammed'in hayatını öğrenmelerine imkan sağlanmalı.

Ünite Sırası

1. Hz. Muhammed'in hayat Hikâyesinden sonra Hz. Muhammed'in ahlakı, yaşantısı ve adalet konusu öncelikle verilmeli. Sonrasında ise diğer ünitelere geçilmesi daha uygun bulundu.
 2. İtikadla ilgili bölümler üst sınıflarda (7-8.sınıflarda) verilmeli.
 3. Ünitelerin sıralanmasında önce inanç, ahlak, ibadet ve sonrasında da sosyal hayatla ilişkili konulara yer verilmeli. Yani siyer dersinde ilk olarak Hz. Muhammed'in inancına sonrasında da Hz. Muhammed'in ahlakına takibinde ise Hz. Muhammed'in ibadetlerine ve en son olarak da Sosyal Hayatta Hz. Muhammed'le alakalı ünitelere yer verilmeli sonrasında da dersin içeriğine göre önce inanç ünitesi verilmeli onun üzerine ahlakı inşa edilmeli.
-

Öğrenme Alanları

1. Programda bazı yerlerde öğrenme alanlarından önce üniteler belirlendiği (en güzel örnek öğrenme alanlarıyla ünite başlıklarının tam uyuşmadığı gibi) belirtildi.
2. Günlük hayatta Hz. Muhammed öğrenme alanına ilişkin ünitelerde Hz. Muhammed'in yemesinde, içmesinde, beslenmesinde ve giyim kuşamında gösteriştten kaçındığı ve bu hususlarda tevazu gösterdiği ön plana çıkarılmalı. Peygamberimiz bunu giydi şunu giydi diye söylemlere girilmesi uygun bulunmadı. Giyim hususunda o dönemin kültürüne göre giysiler giyildiğini öğrencilere izah edilmeli.
3. Günlük hayatta Hz. Muhammed öğrenme alanına ilişkin ünitelerin (temizlik, beslenme, giyim-kuşam, eğlence ve spor) "Peygamberimizin bir günü" başlığında birleştirilip söz konusu ünitelerin aynı anda verilmesinin daha faydalı olacağı belirtildi.

Kazanımlar

1. Kazanımların sonunda bulunan "kavrar" ifadesi çıkarılmalı. Onlarca 5. ve 6. Sınıflardaki kazanımlarda bu ifade yerine hissetmeye başlar, anlamaya başlar, fark etmeye başlar gibi ifadelerin kullanımı tercih edilmeli; 7. ve 8. sınıflarda ise yine söz konusu kavram yerine "kavrar" değil de "kavramaya başlar" ifadesi kullanılmalı.

Ders Kitapları

1. Anket uygulaması esnasında konumuzla alakalı (Hz. Muhammed'in Hayatı dersine ilişkin) çalışmaları olan alan uzmanlarıyla tanıştım, onların değerli görüşlerinden yararlandım. Uzmanlara göre, hazırlanan ders kitapları bilgi, görsellik, kaynak, dil ve yöntem açısından ihtiyacı karşılamadığını hatta sorunlu kısımlarının da bulunduğunu söylediler. Bu doğrultuda alan uzmanlarınca müfredat yenilenmeli ve ona göre ders kitapları yeniden yazılıp hazırlanmalı.
2. Araştırma konuyla yakından ilgilenen uzmanlara göre Hz. Muhammed'in Hayatı ders kitapları yeniden hazırlanırken resim, harita, fotoğraf ve tasviri çizimlerin de konuya uygunluğuna çok özen gösterilmeli.
3. Çalışmamız esnasında, uzmanların bir kısmı Diyanet işleri başkanlığı tarafından yayımlanan İslam Kitabı (7 cilt), öğretim programı hazırlanırken söz konusu kaynaklardan yararlanılıp yararlanılmadıklarını merak ettiklerini dile getirdiler. Onlar, bu kitapta Hz. Muhammed'in hayatı dersine

ilişkin oldukça verimli malzemelerin olduğuna dikkat çektiler.

İçerik

1. Hz. Peygamber'in hayatının anlatıldığı dersin her sınıfta okutulması hususunda hem fikir olmadıklarını belirttiler. Bir kısım alan uzmanı evet okutulmalı derken diğer kısım hayır kesinlikle okutulmamalı doğrultusunda görüşlerini bildirdiler. Okutulmamalı çünkü tekrara çok fazla düşülüyor ve bu da bütüncül bir bakış açısı kazandırılmıyorken zihinlerde daha da parçalanmış bir tasavvur oluşturuyor. Onun için bu dersi ortaokulların iki sınıfında vermek yeterli gibi gözüküyor. İlk sene Hz. Peygamber'in hayatı ayrıntılı şekilde öğretilmeli, örnekliği (peygamber ve insan olarak) sonraki sene ise Hz. Muhammed bu çağda yaşayan bir çocuğa, insanlara ne anlatıyor, nasıl hitap ediyor, bunlar üzerinde durulmalı. Çok fazla ayrıntı içeren bir ünite dizgininden verim alınamayacağını açıkça ifade ettiler.
2. İçeriğe (ünite başlıklarına) yönelik genel bir değerlendirmeye yönelik programın soldan sağa tutarlı, yukarıdan aşağıya ise tutarsız olduğunu yani öğrenme alanlarına göre ünite başlıklarını uygun buldukları fakat ünite başlıklarının sıralaması eleştirilere sebep oldu.
3. Uzmanların bir kısmı, söz konusu program hakkında neredeyse tamamı ile negatif yorumlarda bulundu. Bunlara kısaca değinecek olursak, onlarca bu öğretim programında Hz. Muhammed anlatılmıyor, bu programla biz Peygambere gitmiyor adeta Peygamberi ayağımıza getiriyoruz. Oysaki amaç Peygamberi anlamak ve anlatmak olmalı. Söz konusu programın ünite başlıkları bu günün hayat düzeni ve kutsanan kavramları (modernist) üzerinden oluşturulduğunu ve Peygamber'e de bu mekanizmayı teyit edici bir fonksiyon yüklediğini belirttiler. Kısaca programın Peygamberimizi anlatmadığı ima edildi. Söz konusu programda adeta çağın kutsadığı değerlere önem verildiği, Allah'ın resulünün de teyit edici bir rol üstlendiği anlaşılmakta bundan dolayı programda ciddi değişikliklerin yapılmasının gerekliliğine dikkat çekildi. Sıyer dersinin amacı Peygamberi anlamak olmalıdır. Bundan dolayı bu programa kesinlikle katılmadıklarını belirttiler. Onların isteği din eğitimcileri başta olmak üzere hadis, İslam tarihi, din psikolojisi, din sosyolojisi, sosyolog ve psikologların vb. alan uzmanlarının bir araya gelerek programın yeniden hazırlanmasına katkı sağlanmasıdır. Savundukları düşünce de Peygambere bir yolculuk yaparak Peygamberin anlatılabileceğidir.
4. Genel olarak da din kültürü dersiyle sık sık tekrara düşüldüğünden bu husus göz önüne alınarak öğretim programı tekrar hazırlanması gerekli görüldü.
5. Hz. Muhammed'in hayatı dersine yönelik öncelikle ilgili dersin öğretmenle-

rinin eğitilmesinin gerekliliğine dikkat çekildi.

Sonuç

Bu araştırma Alan Uzmanlarının Hz. Muhammed'in Hayatı Öğretim Programının genel amaçlarına, kazanımlarına ve içeriğine katılım düzeylerini tespit etmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda nicel ve nitel veriler birlikte değerlendirildiğinde, 5. 6. 7. ve 8.sınıf Hz. Muhammed'in hayatı öğretim programının genel amaçları, kazanımları ve içeriğine ilişkin alan uzmanları genel olarak olumlu yönde görüş bildirmişlerdir. Fakat uzmanların bazı genel amaç, kazanım ve ünite başlıklarına katılmadıkları sonucuna da ulaşılmıştır. Bu bağlamda Hz. Muhammed'in hayatı öğretim programının belirlenen amaçlara ulaşabilmesi için programın elde edilen veriler doğrultusunda yeniden düzenlenerek mevcut eksikliklerin giderilmesi gerektiğini sonucuna varılabilir. Bu doğrultuda, Hz. Muhammed'in hayatı öğretim programına ilişkin düzenlemelerin uzman görüşleri doğrultusunda yapılması oldukça önemlidir.

Araştırmada elde edilen bulgular ışığında Milli Eğitim Bakanlığına şu önerilerde bulunulabilir:

- Hz. Muhammed'in hayatı olarak okutulan derse ilişkin alan uzmanı, öğretmen, öğrenci, veli ve yönetici görüşleri daha büyük örneklem grupları ile yapılan çalışmalarla incelenebilir. Böylece programın içeriği ve işleyişine ilişkin daha sağlıklı değerlendirmeler yapılabilir.
- Hz. Muhammed'in hayatı olarak okutulan dersin ismi "Siyer" olarak değiştirilebilir.
- Hz. Muhammed'in hayatı dersine yönelik öncelikle ilgili dersi verecek öğretmenlerin eğitilmesi ve yetiştirilmesi dersle ilgili verimliliği artırabilir.

Araştırmada elde edilen bulgular ışığında Program Geliştirme Komisyonuna şu önerilerde bulunulabilir:

- Hz. Muhammed'in hayatı öğretim programı, kuru bilgiden ziyade öğrencinin Hz. Muhammed'e gönülden bağlanacağı şekilde, farklı alan uzmanlarının bir araya gelmesiyle ve üzerinde zaman harcanarak yeniden düzenlenebilir.
- Her sınıfın ilk ünitesinin aynı olmasının çok sık tekrara düşülmesine, ayrıca din kültürü dersiyle çok sık çakışmalar olmasına yani teorikle pratiğin uygun olmadığını belirttiler. Onlarca bu dersin adeta bir film bir dizi gibi bütüncül bir bakış açısıyla anlatılması daha faydalı olabilir.

• Alan uzmanlarının çoğunluğuna göre, programın içeriği (ünite başlıkları) soldan sağa tutarlı, yukarıdan aşağıya ise tutarsızdır. Bu doğrultuda ünite başlıklarının sıralamaları değiştirilebilir.

• Günlük hayatta Hz. Muhammed öğrenme alanına ilişkin üniteler (temizlik, beslenme, giyim-kuşam, eğlence ve spor) "Peygamberimizin bir günü" başlığında birleştirilip söz konusu ünitelerin aynı anda verilmesi daha faydalı olabilir.

• Söz konusu programda Hz. Muhammed sanki dinin kurucusu gibi gösteriliyor oysaki O'nun bir elçi bir vekil olduğu öğrenciye aktarılmalı, öncelikle Allah inancı kazandırılıp sonrasında Peygamberin tanıtılması öğrenciye daha faydalı olabilir.

• Hz. Muhammed ifadesi kaldırılıp onun yerine "Peygamberimiz, Efendimiz, Peygamber Efendimiz" vb. ifadeler kullanılabilir.

KAYNAKLAR

- Altaş, N. (2008). İlköğretim öğrencilerinin din öğretimi sürecinde ilgi duydukları konular (Ankara ili örneğinde 6. 7. ve 8. sınıf öğrencileri üzerinde karşılaştırmalı bir analiz). Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 49(2), Ankara, 103-120.
- Bahçekapılı, M. (2013). Yeni eğitim sisteminde seçmeli din dersleri imkânlar, Fırsatlar, aktörler, sorunlar ve çözüm önerileri. İstanbul: İlke Yay.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2014). Bilimsel araştırma yöntemleri. 2. Basım. Ankara: Pegem Akademi Yay.
- Duban, N. ,Yelken, T. (2010). Öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimleri ve yansıtıcı öğretmen özellikleriyle ilgili düşünceleri. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9(2),Adana, 343-360.
- Gökçek, T., Babacan, F. Z., Kangal, E., Çakır, N., Kül, Y. (2013). 2003-2012 yılları arasında Türkiye'de karma araştırma yöntemiyle yapılan eğitim araştırmalarının analizi. The Journal of Academic Social Science Studies, 6(7), 435-456.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2012). Ortaokul-İmam hatip ortaokulu Hz. Muhammed'in hayatı dersi (5-8. sınıflar) öğretim programı. Ankara: MEB Yayınları.